

“Painting Per Se doesn’t Bring me Satisfaction”

Veronika Šramatyová interviewed by Katarína Slaninová

Katarína Slaninová: Your work is from the very beginnings characterised by the use of various artistic media. Despite the predominance of painting in your portfolio, it would be inaccurate to describe you just as a painter. What key do you use to choose a specific medium for the theme you work on?

Veronika Šramatyová: Recently, I have been working mostly with painting. Although it has always been dominant in my work, I tried to explore various media during my studies in the atelier of Professor Daniel Fischer. His atelier provided suitable conditions for experimenting and I was also influenced by the trends coming from abroad – by different types of videoart, installation and performance. The work with different media and art forms was a challenge for me and reflected my enthusiasm to keep on discovering new things. In those days, we used to go to all kinds of exhibitions and biennales that inspired me a lot. I knew that I could return to painting anytime I wanted.

Katarína Slaninová: You work primarily with the idea, we could therefore generally describe you as a conceptual artist. Nevertheless, you handle the concept through the medium of painting. Do you feel any tension, maybe even an antagonistic combination of these two – once strictly differentiated areas – painting and conceptual art?

Veronika Šramatyová: Interestingly enough, I am not capable of approaching the painting only in the sense of a painter artefact, focusing on the painting as such. Of course, I have often tried to do so, but the painting per se doesn’t bring me satisfaction. I need to anchor it conceptually, to give it another dimension. This approach is absolutely natural for me, since I have always perceived the concept as something primary, something that captured my attention, and I wanted to work with that.

„Malba per se ma neuspokojuje”

Veronika Šramatyová v rozhovore s Katarínou Slaninovou

Katarína Slaninová: Tvoju umeleckú tvorbu už od začiatku charakterizuje využívanie rôznych umeleckých médií. I napriek prevahe malby v tvojom umeleckom portfóliu, je ťažké nazvať ťa iba maliarkou. Podľa akého kľúča vyberáš konkrétne médium pre tému, ktorú spracovávaš?

Veronika Šramatyová: V poslednej dobe pracujem prevažne s malbou. Napriek tomu, že malba bola u mňa vždy dominantná, počas štúdií v ateliéri prof. Daniela Fischera som sa snažila vyskúšať rôzne médiá. Ateliér poskytoval vhodné podmienky na experimentovanie, zároveň na mňa vplývalo i to, čo k nám prenikalo spoza hraníc – rôzne druhy videoartu, inštalácie, performance. Práca v iných médiách a umeleckých formách bola pre mňa výzvou a odzrkadľovala moje nadšenie skúšať stále niečo nové. V tej dobe sme chodili na rôzne výstavy, bienále, ktoré ma značne inšpirovali. Vedela som, že k malbe sa môžem vrátiť kedykoľvek.

Katarína Slaninová: Je celkom zaujímavé počúvať, ako hovoríš o prieniku nových médií do nášho prostredia. Ako by si opísala dobu, v ktorej ste vtedy študovali, tvorili, narábali s novými možnosťami, prostriedkami? Mali ste vôbec na VŠVU k dispozícii adekvátne technické vybavenie na realizáciu vašich projektov?

Veronika Šramatyová: Bolo to zaujímavé obdobie. S odstupom času sa nad tým len pousmejem. V ateliéri sme mali k dispozícii jeden počítač, strižne boli analógové, preto sme sa neustále potýkali s rôznymi prekážkami. Napriek tomu sme to brali ako výzvu, či aj za takých podmienok dokážeme vyprodukovať nie-

Veronika Šramatyová: Kulturista, 1999. Olej na plátno, 160 x 140 cm. Spolupráca s Erikom Binderom. Celok a detail.

čo kvalitné. Fascinovala ma možnosť vyskúšať si niečo nové, no hlavne možnosť vyjadrovať sa v rôznych médiách. Dovtedy neboli nové technológie bežnou súčasťou umeleckej tvorby, ale ani bežného života u nás (neexistovali tablety, iPady, mobilný telefón malo iba niekoľko ľudí, internet bol v úplnom počiatku). V tomto smere ma do veľkej miery ovplyvnilo Benátske bienále 2001, výstava Future Cinema v ZKM Karlsruhe 2002, videoartová výstava v MEO galérii v Budapešti, kde ma zaujalo množstvo kvalitného umenia. Boli sme týmito dielami fascinovaní, a táto fascinácia, objav nových možností umeleckej tvorby mali za následok, že sme takmer všetci chceli pracovať s videom.

Katarína Slaninová: *Takže by si v zjednodušenom zmysle charakterizovala obdobie tvojich školských štúdií ako jeden veľký experiment?*

Veronika Šramatyová: Áno, určite. Vysoká koncentrácia tvorivej energie, diskusie s kolegami v ateliéri boli pre moju tvorbu veľmi podnetné a inšpiratívne. Moje experimentovanie s videom súviselo i s krátkosťou semestra, keď bolo pre mňa priam nemožné za obdobie troch mesiacov vyprodukovať ucelenú sériu maliieb. Samozrejme musím zdôrazniť, že Daniel Fischer mal pochopenie pre projekty, ktoré potrebovali istý čas a priestor na svoj vývoj a realizáciu. Prezentácia uceleného projektu na konci semestra nebola natoľko dôležitá ako význam, zmysel a kvalita projektu, ktorý mohol byť predstavený v procese, avšak s pregnantnosťou konceptu. Zobrať kameru a natočiť videá bolo veľakrát, paradoxne vzhľadom na technické vybavenie, jednoduchšie a dostupnejšie. Postupne som ale zistila, že moja neznalosť technických postupov a technológií a postprodukcia v strižni, ktorá ma nútila oslovovať na dokončenie mojich projektov kamarátov z VŠMU, bola časovo veľmi zdĺhavá a postupne ma od tvorby videí odradila. Bolo to zároveň obdobie, keď som končila školu. K maľbe som sa teda vrátila aj z praktických dôvodov – celý tvorivý proces je v mojej réžii od prvej idey až po jej zhotovenie.

Katarína Slaninová: *Ako vnímaš maľbu, čo pre teba znamená a ako si ju sama pre seba definuješ?*

Veronika Šramatyová: Maľbu nevnímam ako jedno jediné existujúce médium, je pre mňa jedným z možných umeleckých prejavov. Nevyšľachujem ju nad ostatné médiá, ale vnímam ju ako rovnocenného hráča na poli umeleckých druhov.

Katarína Slaninová: *Primárne pracuješ s konceptom, ideou a v zásade by sme ťa mohli nazvať konceptuálnou umelkyňou. Napriek tomu spracovávaš koncept prostriedkami maliarskeho média. Necítiš nejaké pnutie, možno priam až antagonizujúce spojenie týchto dvoch kedyś od seba striktné diferencovaných oblastí – maľby a konceptuálneho umenia?*

Veronika Šramatyová: Zaujímavé je, že nie som schopná riešiť maľbu len v zmysle maliarskeho artefaktu s koncentráciou na maľbu ako takú. Samozrejme, že som sa o to veľakrát pokúšala, avšak maľba per se ma neuspokojuje a potrebujem ju

konceptuálne ukotviť. Dať jej ďalší rozmer. Tento postup je pre mňa úplne prirodzený, nakoľko som koncept vždy vnímala ako niečo primárne, čo ma zaujímalo, a chcela som s tým pracovať. V začiatkoch to bolo častokrát i podvedomé. Až postupne som vo svojej tvorbe odsledovala spoločného menovateľa – zaujatie konceptom.

Katarína Slaninová: *Súvisí s touto skutočnosťou aj to, že v tvojej tvorbe, i keď sú tu prítomné i „solitérne“ realizácie, dominujú otvorené, tematicky viazané maliarske cykly?*

Veronika Šramatyová: Áno. Práve tieto maľby, ktoré nazývaš solitérmi, vnímam v kontexte mojej tvorby ako únik od „konceptuálnejších“ diel. Niekedy nechcem znásilňovať situáciu a umelo prepájať koncept s maľbou. Na druhej strane sa potrebujem zaoberať aj čisto maliarskymi problémami, ktoré riešim práve v týchto samostatných maľbách. Musím ale zdôrazniť, že paralelne sa zaoberám prácou na konkrétnom obraze, a zároveň si v hlave vytváram a kumulujem idey na ďalšie projekty. Veľakrát sa stáva, že niektoré z týchto solitérnych malieb nedokončím, že nemám vôľu sa im ďalej venovať. Bežná prax je, že mám rozrobených päť až desať projektov, na ktorých striedavo pracujem.

Katarína Slaninová: *Takže by sme mohli zjednodušene konštatovať, že práca na týchto solitérnych maľbách predstavuje pre teba isté „testovacie“ situácie napríklad v rámci technologického hľadiska maľby, kde si skúšaš rôzne postupy, kde môžeš hľadať a experimentovať s rôznymi možnosťami výrazových prostriedkov tohto média?*

Veronika Šramatyová: Áno, presne tak.

Katarína Slaninová: *Spomínali sme maliarske série – menovite gvašové maľby z cyklov Entries alebo Hobby Painting, kde ty využívaš maliarske médium namiesto fotografie ako pamätového média. Nebolo by jednoduchšie použiť fotografiu, alebo prečo si sa rozhodla premaľovávať spomienky? Viem, že ty vychádzaš z vlastného fotografického archívu, kde si zachytávaš rôzne situácie, zážitky z bežného života a života ľudí v tvojom okolí. Prečo tieto situácie prepisuješ do maľby? Ako ty sama vnímaš rozdiel medzi fotografiou a maľbou v tomto prípade?*

Veronika Šramatyová: Fotografický výstup nie je pre mňa dostačujúci. V mojej tvorbe je dôležitá potreba stráviť pri realizácii myšlienky – nápadu – istý čas, a svojim spôsobom nanovo prežiť zobrazované situácie. V konečnom dôsledku mi finálny výstup ponúka ďalšie kontexty, konotácie, možno aj iné súvislosti ako v samotnej fotografii. Fotografický výstup vždy – nechcem sa samozrejme dotknúť fotografov, je to len môj subjektívny pocit – vnímam len ako predlohu, záznam reality. Fotografia pôsobí na mňa trochu instantne a jednoducho ju potrebujem premaľovať.

Katarína Slaninová: *Tvoj maliarsky prejav by s dal opísať ako hyperrealistický. Čo do istej miery vychádza i z pevného previazania tvojich malieb na fotografickú predlohu. Zaujímalo by ma, akí umelci ťa ovplyvnili, resp., z ktorých čerpáš inšpiráciu, alebo je ich tvorba pre teba dôležitá?*

Veronika Šramatyová: Matky / Mothers, 2013, olej na plátne, 200 x 190 cm.

Veronika Šramatyová: Priznám sa, že som nikdy nemala vzor z oblasti hyperrealistickej maľby. Hyperrealistická maľba ako taká mi pripadá dosť prvooplánová, a to je to, čo nemám rada. V kontexte mojej tvorby môže toto vyjadrenie znieť paradoxne, ale je to tak. Pri prezeraní katalógov hyperrealistickej maľby sa veľakrát až rozčúlim, že dané diela nemajú žiadnu pridanú hodnotu a sú len remeselné zvládnutými kópiami reality. Chýba im myšlienka. Je to priamy opak toho, s čím v mojich maľbách pracujem, a to s ideou a konceptom. Bohapusté prekršľovanie mimoumeleckej reality ma nudí. Ak mám ale konkrétnejšie odpovedať na tvoju otázku, musím spomenúť Gerharda Richtera. Priznám sa, že jeho tvorbu som objavila veľmi neskoro, až počas môjho doktorandského štúdia. Samozrejme som predtým vedela, o akého autora ide, ale systematicky som sa o jeho tvorbu nezaujímal a neštudovala som ju. Až Richterove výstavy v Albertine vo Viedni alebo Strozzi Paláci vo Florencii boli pre mňa povzbudením a potvrdením toho, že sa dá s maľbou, aj hyperealistickou, pracovať v konceptuálnom duchu tak, ako to robím i ja. Ďalším dôležitým aspektom bol neuveriteľný záber jeho maliarskeho prejavu – od abstraktných realizácií až po hyperrealistickú maľbu, čo potvrdzuje pre mňa u tohto autora neustále hľadanie spôsobu zobrazenia reality.

Katarína Slaninová: *V tejto otázke by som sa vrátila k tematicky viazaným cyklom malieb. Na základe čoho si vyberáš témy, ktoré spracúvaš vo svojej tvorbe? Viem, že je obtiažne zodpovedať túto otázku pár vetami, keďže tvoja tvorba zahŕňa široký diapazón tém, ktorým sa venuješ. Predsa len, skús stručne charakterizovať, čo ťa zaujíma, aké témy, problémy.*

Veronika Šramatyová: Líši sa to od projektu k projektu. V začiatkoch svojej tvorby som sa zaujímal o prenos existujúcich realít do umenia s dôrazom na sociálny kontext, ako napr. v diele *Príd'a vyhrať* a v podobných akciách. Dôležitým aspektom bol prenos bežných životných situácií do umenia. Neskôr som sa začala zaoberať funkciou a fungovaním umeleckého sveta ako takého. S tým súvisí systém galerijnej činnosti, vystavovania, celá existujúca umelecká prevádzka. Programovo som si túto tému začala uvedomovať až neskôr, keď vznikali napríklad *Barter Collection* a *Expanding Collection*. Pri týchto sériách som si uvedomovala moju priamu reakciu na svet umenia, kde som sa subverzívnejším spôsobom snažila reagovať na danú tému umeleckej prevádzky. Dôležité je povedať, že môj prístup nie je extrémny, to znamená, že mi nejde len o striktnú kritiku stavu umeleckej prevádzky, ale skôr ide o hru založenú na vedomom vnímaní situácie a jej prezentáciu divákovi s upozornením na vypichnuté problémy bez nejakej vyhranenej a „naštvanej“ kritiky.

Katarína Slaninová: *Takže ty si vlastne takou komentátorkou dnešnej doby?*

Veronika Šramatyová: Áno, presne tak vidím svoju pozíciu v umení aj v živote. Som zaznamenávateľom videného, ktoré sa snažím „verne“ zreprodukovať a miestami i nenápadne vyjadriť svoj vlastný názor. Avšak bez násilnej manipulácie diváka a podsúvania mu môjho pohľadu. Je pre mňa dôležité ponechať divákovi voľné interpretačné pole, a nie ho striktné konfrontovať s nejakým konkrétnym vyhraneným názorom.

Katarína Slaninová: *Študovala si v ateliéri prof. Daniela Fischera, v jednom z troch existujúcich maliarskych ateliérov na VŠVU. Po vzniku 4. Csudaiovhv ateliéru okolo roku 2004 sme boli konfrontovaní s masívnym boomom plošnej akrylovej maľby. Tvorivý proces väčšiny týchto autorov, samozrejme, nedá sa to limitovať len na spomínaný ateliér, ale tu bol tento prístup najmarkantnejší, pozostával z prípravy predlohy vo photoshope, následnom presvietení na plátno a premaľovaní. Aký je tvoj vzťah k takémuto maliarskemu postupu?*

Veronika Šramatyová: Začala by som asi obšírnejšie v zmysle situácie a postavenia maľby v rámci jednotlivých médií v tom období. Keď som na VŠVU nastupovala, maľba bola v úzadí záujmu nielen študentov, ale kritikej verejnosti všeobecne, resp. takto som to aspoň vnímala. V období okolo rokov 2002 – 2003 sa na maľbe postupne začali vynárať výrazné autorské osobnosti. Študenti 4. ateliéru na katedre maľby a iných médií boli oproti prvým maliarom výrazne technicky zruční, suverénne používali počítače, grafické programy, manipulácie s obrazom, photoshop atď. Mňa v tej dobe táto inkorporácia spomínaných postupov do maľby nezaujímal a tieto postupy išli pomimo mňa, keďže som sa pohybovala skôr, nazvem to, v prostredí „starej školy“. Úlohu zohrala aj moja lenivosť a nechúť zaoberať sa týmito technickými vymoženosťami a prepájať ich s maľbou. Preto som zostala „klasickou“ maliarkou vernou tradičnému remeslu a postupom, ktoré som si cibrla i ďalším štúdiom tvorby starých majstrov, čo som využila hlavne v gvašovej tvorbe. Toto zaujatie remeselnou stránkou súvisí i s mojím predchádzajúcim štúdiom na strednej umelecko-priemyselnej škole, kde som študovala odbor reštaurovanie. Tu som sa naučila a osvojila si dlhodobý proces tvorenia, opracovávanie a vypracovávanie prejavu. Remeselné si prežiť akt tvorby. Cesta predvytvorenia predlohy v počítači ma nelákala. Ale aby som sa vrátila k tvojej otázke môjho vnímania tohto maliarskeho prejavu. Je to legitímna súčasť umeleckej výpovede tohto obdobia. Mojou jedinou výhradou je snáď len isté zahatenie a preexponované množstvo takejto maľby. Pre mňa je niekedy až obtiažne identifikovať rukopisy, isté autonómne a špecifické autorské prejavy v tomto prúde. Nevieť odčítať, kto je za konkrétnym výstupom, a tento moment ma dosť rozčúľuje. Zdá sa mi to kontraproduktívne, keď samotní autori nemajú súdnosť v tom, že existuje paralelne vedľa seba množstvo takmer identických prejavov a im to neprekáža. Tento pocit nie je viazaný len na naše umelecké prostredie, ale vo všeobecnejšej rovine vychádza i z vnímania tvorby v zahraničí. Samozrejme, veľa závisí aj od prostredia, lokality, kde daný typ tvorby existuje. Naša scéna je veľmi malá, no za to riadne produktívna. Druhou vecou ale je, či kvantita zodpovedá kvalite.

Katarína Slaninová: *Jemne si sa dotkla problematiky, ktorá súvisí s pomyselnou malosťou našej umeleckej scény a potenciálom slovenských umelcov uspieť i v zahraničí. Myslíš si, že slovenská maľba je schopná konkurencie aj v širších medzinárodných súvislostiach?*

Veronika Šramatyová: Je mi ľúto situácie, ktorá tu bola prítomná v období tzv. boomu maľby. Autori neboli dostatočne konfrontovaní s vývojom v zahraničí. Nebol vytvorený priestor pre dialóg a konfrontáciu so zahraničnou maľbou. Domnievam sa, že mnohí naši autori by v tomto „súboji“ úspešne obstáli. Keďže

Veronika Šramatová: Portréty – gvaš na papieri, 12 x 8 cm (Michal Moravčík, Erik Binder, Svätopluk Mikyta, Michal Čerňušák, Lucia Tallová, Milan Vagač, Erik Šille, Daniel Fischer), zo série Bárťrová zbierka / Barter Collection, od 2005.

Veronika Šramatová: Portréty – gvaš na papieri, 12 x 8 cm (Michal Moravčík, Erik Binder, Svätopluk Mikyta, Michal Čerňušák, Lucia Tallová, Milan Vagač, Erik Šille, Daniel Fischer), zo série Bárťrová zbierka / Barter Collection, od 2005.

Veronika Šramatová: Bárťrová zbierka / Barter Collection, od 2005, výmenná zbierka umenia – rôzne médiá a materiál. Pohľad do inštalácie výstavy v SODA GALLERY v Bratislave, v popredí objekt Michala Moravčíka: Vnútorne záležitosť, drevený objekt, cca 50 x 60 cm, 2003, na stene dielo Marcela Mališa: Mŕtvy kôň, olej na plátne, 200 x 200 cm, 2005, foto Peter Čintalan.

Veronika Šramatová: Bárťrová zbierka / Barter Collection, od 2005, výmenná zbierka umenia – rôzne médiá a materiál. Pohľad do inštalácie výstavy v SODA GALLERY v Bratislave, naľavo dielo Daniela Fischera: Vipera, lambda print, 200 x 160 cm, 2006, napravo dielo Milana Vagača: Pulzar (Mŕtvy zajac), akryl na plátne, priemer 200 cm, 2009, foto Peter Čintalan.

takmer neexistoval a dodnes neexistuje „vývoz“ slovenského umenia do zahraničia v podobe komplexnejších výstavných projektov, naša maliarska scéna nie je dostatočne, ak vôbec, reflektovaná zahraničnou odbornou verejnosťou. Samozrejme, až na pár výnimiek. A toto je škoda, keďže sa domnievam, že naši autori dokázali a dokážu rovnocenne a plnohodnotne vyjadriť univerzálny a všadeprítomný životný pocit a atmosféru doby.

Katarína Slaninová: *Tento názor súvisí i s твоjim kritickým pohľadom na celkovú galerijnú činnosť na Slovensku. Domnievaš sa, že u nás neexistovala a neexistuje dostatočná podpora umelcov zo strany galerijných inštitúcií?*

Veronika Šramatyová: Nezdá sa mi, že by som až tak kriticky vnímala činnosť galerijných inštitúcií, teda až na pár výnimiek. To, čo ale vnímam ako hlavný problém, je nedostatok financií na podporu fungovania týchto inštitúcií. A to sa týka nielen štátnych galérií, ale rovnako aj ďalších galérií na Slovensku. Ako som už spomenula, pre mňa je ale najzávažnejší malý podiel prezentácie slovenských umelcov v zahraničí. Malo by byť samozrejmosťou vynášať naše kultúrne „bohatstvo“ do zahraničia, keďže máme naozaj dostatočné množstvo kvalitných umelcov.

Katarína Slaninová: *V tomto tvojom vyjadrení cítim istú skepsu v súvislosti s fungovaním galerijnej činnosti na Slovensku a prezentácie slovenského umenia v zahraničí.*

Veronika Šramatyová: V podstate áno, ako som už povedala, prezentácia slovenského umenia v zahraničí absolútne absentuje. I keď musím povedať, že čo sa týka napríklad mojich výstav a výstav, kde som participovala na Slovensku a v slovenských inštitúciách, ako sú Slovenská národná galéria, Stredoslovenská galéria v Banskej Bystrici, Nitrianska galéria, Považská a Turčianska galéria, doteraz mám iba pozitívnu skúsenosť. V týchto prípadoch si vysoko cením ich profesionalitu a činnosť realizovanú v často nie veľmi ľahkých podmienkach. Na druhej strane mi tento moment profesionality chýba v činnosti niektorých súkromných galérií, ktoré sú zvyčajne práve tými subjektmi, čo vyvážajú slovenské umenie do zahraničia. Tie ale bohužiaľ veľakrát existujú v neistých finančných podmienkach, často striedajú adresy a v podstate sa ani nemôžu nerušene sústrediť na plánovanie dlhodobejšieho programu a konkrétnej stratégie. Nechcem však, aby moje vyjadrenie znelo príliš kriticky. Uvedomujem si prekážky, ktorým musia čeliť a vážim si, že i napriek ťažkým podmienkam zakaždým zdvihnú hlavu a pokúšajú sa ísť ďalej. Čo podľa mňa ale vážne absentuje, je snaha kurátorov vytvoriť a prezentovať kurátorsky ucelené projekty v zahraničí, čím by sa zahraničné publikum mohlo precíznejšie oboznámiť so slovenským umením a vnímať ho v širšom kontexte vývoja medzinárodného umenia.

Katarína Slaninová: *Rada by som sa vrátila späť k tvojej tvorbe. Zaujíma ma a veľakrát sme sa v našich rozhovoroch vracali k твоjim gvašovým maloformátovým malbám, kde často balansuješ na pomedzí dobrého vkusu a gýča. Čo sleduješ touto ambivalentnosťou a až zachádzaním do vód tzv. bad painting, či vyťahovaním priam nevkusných prvkov?*

Veronika Šramatyová: Priznám sa, že tento môj postup neviem sama veľmi

dobre pomenovať. Myslím si ale, že to súvisí s mojou fascináciou gýčom, či už obsesiu trhoviskami alebo prienikom a kombináciou na prvý pohľad neskombinovateľných prvkov. Je tu i súvis s celkovou duchovnou aurou postmodernizmu. 90. roky 20. storočia, keď sa formoval môj umelecký program, boli bujaré, presýtené vizualitou, kombinovalo sa, čo sa dalo. Musím však povedať, že s gýčom nepracujem programovo a vedome, skôr sa intuitívne a organicky objavuje v mojej tvorbe ako prirodzená súčasť nášho života. Riešenie problematiky gýča a jeho vzťahu k tzv. vyššiemu umeniu nie je mojím primárnym cieľom. Často je vecou náhody, nakoľko konkrétne dielo inklinuje a prízvukuje rovinu gýčovosti. Na druhej strane veľakrát zámerne vyhľadávam priam až výrazne gýčový a „ľúbivý“ prejav.

Katarína Slaninová: *V rámci tematického ukotvenia tvojej tvorby je často prítomná i otázka postavenia umelca v spoločnosti. Ako vnímaš svoju pozíciu umelca snažiaceho sa živiť svojou prácou v dnešnej spoločnosti preferujúcej praktickejšie a finančne prínosnejšie oblasti než je umenie?*

Veronika Šramatyová: To je ťažká otázka (smiech). Čo sa ale týka „konzumnosti“ a komercie, snažím sa to radšej nevnímať, i keď je ťažké potláčať tento aspekt vzhľadom na to, že sa umením snažím užiť bez toho, aby som musela zakotviť v každodennom zamestnaní typu reklamná agentúra. Pre mňa je dôležité stať si za tým, čo robím, a veriť tomu, keďže si neviem svoju existenciu predstaviť bez umenia. Osobne sa domnievam, že dnešná doba je dostatočne naklonená umeniu a umelcom a je veľa autorov, ktorí sa svojou tvorbou dokážu užiť. To je pre mňa pozitívna motivácia, no najmä dôkaz toho, že človek musí robiť to, čo ho naplňa, a nerobiť kompromisy. Na druhej strane zas reflektujem fakt, že podiel umelcov v spoločnosti sa zvyšuje. Tu si zakaždým spomeniem na tabuľku Gerharda Richtera, kde ku konkrétnym rokom priraduje množstvo aktívne činných umelcov. Mojou ambíciou bolo tento projekt rozvinúť ďalej, avšak tieto čísla sa smerom k dnešnej dobe neuveriteľne zvyšujú a bolo by priam nemožné zostaviť tabuľku dnešnej umeleckej scény. Znepokojivý je však fakt, že kvalita tvorby množstva aktívne činných umelcov je kolísavá. V minulosti sa skôr dali nájsť kvalitní umelci. Domnievam sa, že v slovenskom prostredí táto situácia prevahy kvantity nad kvalitou súvisí i s nedostatočnou vzdelanosťou a citlivosťou voči umeniu v radoch jeho konzumentov.

Katarína Slaninová: *Viackrát si pracovala s inými umelcami, či už to bol Erik Binder alebo Anetta Mona Chiša. Boli to len jednorazové „náhody“, alebo si tieto umelecké spolupráce vyhľadávala cieľene?*

Veronika Šramatyová: Boli to skôr také pozitívne náhody. Počas vysokoškolských štúdií som mala jeden rok prerušený, a keď som sa vrátila späť do ateliéru, tak semestrálnym zadáním bola téma Tandem, kde sme mali vytvoriť spoločný projekt s niekým iným. Pre mňa to bola veľmi inšpiratívna a pozitívna zmena, ktorá súvisela i so samotnou atmosférou ateliéru prof. Fischera, kde sa kreativita a chuť tvoriť dala krájať nožom. Následné spolupráce boli prirodzeným vyústením dlhých a plodných diskusií, ktoré sme viedli počas našich spoločných stretnutí. Spolupráca s Erikom a Anettou, ktorých si spomenula, však, bohužiaľ, nepokra-

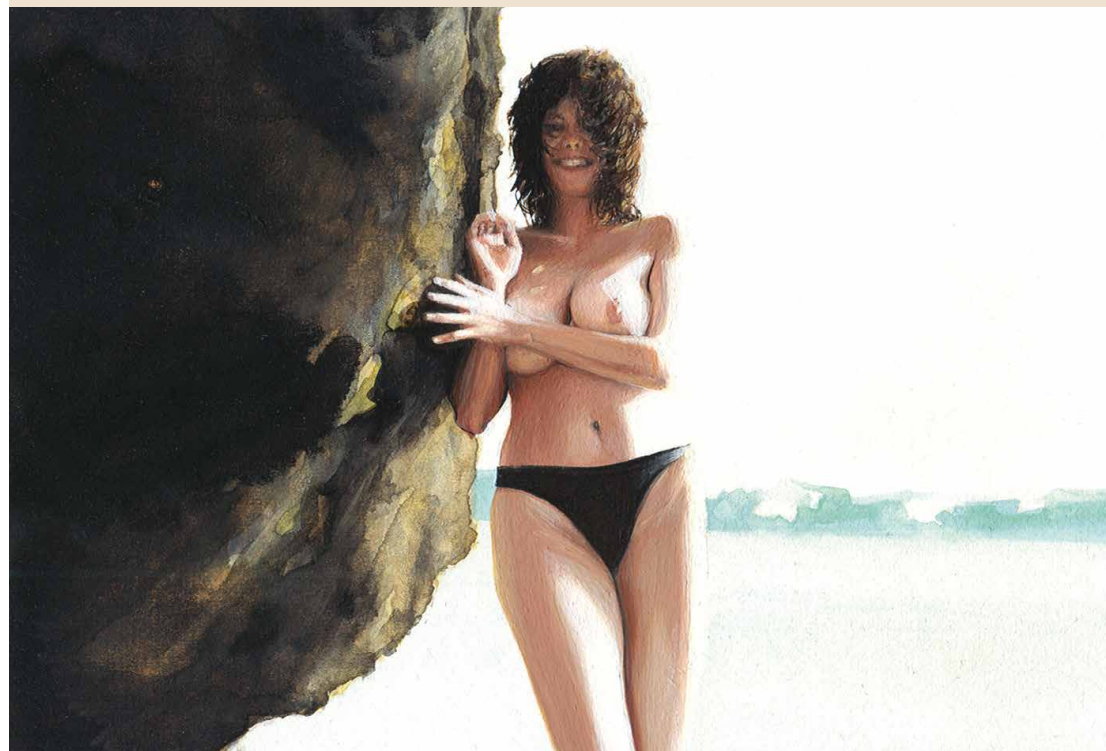
čovala ďalej, čo súviselo i s tým, že obaja boli vo vyšších ročníkoch a postupne zo školy odišli a išli vlastnou cestou. Napriek tomu znamenali tieto spolupráce pre mňa veľmi veľa. Boli to momenty, keď som si otestovala, do akej miery sa sama dokážem odosobniť od môjho „ja“, vlastnej umeleckej ješitnosti, potlačiť svoje ego a snažiť sa v dialógu s iným umelcom kreovať spoločné dielo. Cieľom nebolo za každú cenu niečo vytvoriť, ale dôraz bol kladený na proces tvorby, na komunikáciu medzi rozdielnymi tvorivými individualitami.

Katarína Slaninová: *Pri spoluprákach s inými umelcami sa mi vynára i tvoj projekt, ktorý rozvíjaš od roku 2005, Barter Collection. Čo ťa viedlo k jeho realizácii?*

Veronika Šramatyová: *Idea Barter Collection sa kreovala postupne dlhšiu dobu. Pôvodnou ambíciou bolo vytvoriť sériu gvašových portrétov v duchu projektu Entries. Proces premalovávanía portrétov ľudí však nebol pre mňa dostačujúci a snažila som sa projekt posunúť ďalej, aby reflektoval široký záber mojich záujmov – od problematiky umeleckej prevádzky, zbierkotvornej činnosti, budovania si vlastnej umeleckej zbierky až po samotný maliarsky výstup. Riešenie týchto viacerých kontextov bolo pre mňa veľmi dôležité. Samozrejme som sa pri realizácii projektu veľakrát stretávala s rôznymi problémami. Už len samotná otázka, ako budovať zbierku umenia, ma prinútila zaoberať sa tým, čo vlastne umelecká zbierka je, ako si ju charakterizovať a akým spôsobom ju vytvárať, na čo sa sústreďiť, čo vymieňať a s kým vymieňať. Časom som sa však prestala zaoberať týmito otázkami a rozhodla som sa oslovovať umelcov, ktorých mám ako osoby rada už dlhší čas, alebo naopak, ktorých dielo sa mi páči, ale príliš sa s nimi osobne nepoznám. Obchodnícka stránka samotnej zbierky je v úzadí, pretože ju vnímam ako obmedzujúci prvok.*

Katarína Slaninová: *Rozprávali sme sa už o tvojom vzťahu k malbe, spomínali sme tvoje študentské roky, kde si sa prezentovala skôr v polohe umeleckých akcií ako napríklad v diele Blank Paper alebo Príd a vyhraj, či jemných umeleckých intervencií ako v projekte Potraviny. Neskôr si sa napriek dominancii malby v tvojej tvorbe k tomuto umeleckému prejavu vrátila ako v prípade Hard work, clean work. Ako vnímaš tieto projekty v kontexte celej tvojej tvorby?*

Veronika Šramatyová: *Tieto projekty súviseli s istým mladíckym nadšením a chuťou experimentovať. Keď som bola mladšia, mala som zrejme dlhšiu „výdrž“ pri časovo náročnej príprave projektov tohto charakteru. Zároveň táto poloha mojej tvorby súvisela s istou rebéliou, snahou „rozprúdiť“ stojace vody nie len umeleckej scény, ale i samotnej spoločnosti“ a upozorniť na existujúce problémy. Postupne som sa „utíšila“ a začala pracovať introvertnejším spôsobom v médiu malby doma v ateliéri. Samozrejme, stále mám pár nápadov i v tomto duchu, ale už je pre mňa obťažnejšie prinútiť sa k ich realizácii alebo už to pre mňa nie je pri-*

Veronika Šramatyová: Act, z cyklu Hobby Painting, 2007, gvaš na papieri, 8 x 12 cm, súkromná zbierka, (dole) Summer Set, z cyklu Hobby Painting, 2007 – 2009, gvaš na papieri, 8 x 12 cm, v zbierke Stredoslovenskej galérie v Banskej Bystrici.

Veronika Šramatyová: Hard work – Clean work, 2009. Jednoduchá akcia, City Art Fest v Nitre. Foto: Omar Mirza.

oritou. Nateraz sa uspokojujem len s načrtnutými konceptmi. Nevyklúčujem však to, že ich raz v budúcnosti zrealizujem. Tu je pre mňa dôležitá výzva, oslovenie konkrétnym kurátorom na konkrétny projekt, pre ktorý by som pracovala na niektorom z mojich konceptov. Deadline je pre mňa silnou motiváciou. Musím sa ale priznať, že neviem, či by som dnes išla do extrémov, ako to bolo v *Príd' a vyhraj*, keďže moje extrovertné ambície sa postupne utišili a viac premýšľam o tom, čo si realizácia tej ktorej idey vyžaduje. Priznám sa, že pri *Príd' a vyhraj* som si dlho neuvedomovala, aký náročný a rozsiahly projekt som realizovala. Nepremýšľala som dôsledne o následkoch – kto bude napríklad vyžrebovaný a strávi so mnou štyri dni v Paríži. Išla som doslova s kožou na trh a našťastie to celé prebehlo bez problémov. Nemyslím si, že v tomto ešte samú seba niekedy prekonám.

Katarína Slaninová: *V polovici nultých rokov si iniciovala projekt neskôr nazvaný DIY Residency, ktorý v sebe nesie jemne subverzívny moment vo vzťahu k rezidenčným pobytom pre umelcov. V poslednej dobe existuje neuveriteľné množstvo možností vycestovať a tvoriť na rezidencii kdekoľvek v zahraničí a mnoho umelcov svoju existenciu odvíja od priam akéhosi „vandrovania“ z rezidencie na rezidenciu. Opäť sa teda pýtam, čo bolo impulzom k DIY Residency?*

Veronika Šramatyová: V roku 2004 som absolvovala rezidenciu v Luxembursku. Vtedy som mala málo informácií o tom, čo to vlastne umelecká rezidencia je, aké je jej poslanie a ako sa dá využiť v ďalšom kariérnom raste umelca. Nechápavo som sledovala umelcov z iných krajín, ktorí sa vyslovene „vrhali“ na kurátorov

Veronika Šramatyová:
Príd' a vyhraj, 2003.
Akcia, videodokumentácia,
Bratislava, Paríž.

Veronika Šramatyová: Biely papier / Blank paper, 2000. Akcia, videodokumentácia, 6 min, Bratislava.

Veronika Šramatová: ARTODAY, 1999, objekt, intervencia do publikácie, flitre, kniha Artoday (Edward Lucie-Smith, Phaidon Press Limited, 1995, 1. české vydání, Praha 1996, Nakladatelství Slovart, 1996). Spolupráca s Anettou Monou Chisou. Celok a detail.

a galeristov a snažili sa zaujať ich pozornosť. Po tejto skúsenosti som sa viackrát pokúšala dostať na rezidencie, no viac než osem rokov neúspešne. Postupne sa vo mne formovala potreba túto situáciu komentovať, nie však subverzívnym spôsobom, ale skôr s nádychom irónie. Zosumarizovala som si všetky moje cesty za umením od návštev benátskeho Bienále až po cestovanie za výstavami súčasného umenia. Dôležitým faktorom v tomto projekte je i výber názvu, ktorý pozostáva z frekventovaného a často skloňovaného, priam módného termínu DIY – do it yourself alebo urob si sám. *DIY Residency* sa teda stala pre mňa osobným ironickým prínosom do sveta umeleckých rezidií. Je akýmsi stíšeným komentovaním, až nejakou efemérnou intervenciou do diskurzu umeleckých rezidií.

Katarína Slaninová: *S rezidenciami súvisí i tvoja ďalšia iniciatíva. V rámci svojho súkromného priestoru domčeka a záhrady v dedinke Réca pri Senci organizuješ mini rezidenciu pod názvom Workshort. Z „workshortových“ rezidentov spomeniem napríklad českých umelcov Ondreja Malečka a Matěja Smetanu, kurátorov Omara Mirzu a Zuzanu L. Majlingovú. Aký má táto rezidencia charakter a komu je určená?*

Veronika Šramatyová: Idea *Workshortu* vznikla spontánne po tom, ako sme sa v roku 2008 s mojím mužom usadili na vidieku. V dome v Reci po pôvodných majiteľoch zostalo veľké množstvo starého nábytku z 50. rokov. Pomyslela som si, že by sa z tohto nábytku mohlo niečo hodiť Michalovi Moravčíkovi pre realizáciu jeho objektov, kontaktovala som ho a Michal ponuku prijal. Práve v tom čase však pracoval na projekte, pre ktorý potreboval nielen nábytok, ale aj priestor, a tak sme sa dohodli na pár dňoch, keď mohol pracovať u nás v dome. Bavila ma vzájomná komunikácia, čo bolo jedným z hlavných impulzov pokračovať v tomto duchu spolupráce aj s inými umelcami. Ďalším dôvodom na pozývanie umelcov, kurátorov a ľudí inak pôsobiacich v kultúrnej oblasti do mojej domácnosti bola však i moja vidiecka izolácia. To okrem iného znamená aj to, že pre rezidenciu je smerodajný priestor, kde sa odohráva – súkromie môjho domova s jeho priestorovými limitmi. To zas determinovalo samotné krátkodobé trvanie rezidencie na maximálne päť dní. *Workshort* je pre mňa tiež možnosťou na konfrontáciu mojej vlastnej tvorby s tvorbou a názormi druhých. Teší ma, že tento nápad bol prijatý s nadšením a veľa predovšetkým v meste situovaných autorov pozitívne prijíma možnosť utiecť z prostredia hlučnej mestskej aglomerácie na pokojný vidiek, kde môžu aspoň na krátky čas vypnúť, oddýchnuť si a nerušene pracovať v prírodnom, a teda dúfam aj inšpiratívnom prostredí.

Veronika Šramatyová: WORKSHORT Residency, od 2008. Organizovanie krátkych rezidenčných pobytov, Reca pri Senci. Rezidencia českého umelca Ondřeja Malečka.

Veronika Šramatyová: Siesta, olej na plátne, 170 x 250 cm, 2010.